

CIVITAS

BIULETYN FUNDACJI „QUOMODO”

im. Króla Stanisława Leszczyńskiego

Vol. III (XV) Maj 2012 wydanie cyfrowe jako e-Biuletyn w formacie PDF
pro publico bono

Król Polski, Książę Lotaryngii i Bar
Stanisław Leszczyński
NOWA USTAWA ŻYCIA

WIENIAWA QUOMODO SCRIPTORIUM
MMXII
Maj 2012

---

*Deklaracja napisana w roku 1737
przy obejmowaniu przez Króla Polski
Stanisława Leszczyńskiego
Księstwa Lotaryngii i Bar*

*W*szelki władny rozdawco koron i tronów, nieśmiertelny Królu, przed którym wszyscy ziemscy królowie nikczemnym są tylko prochem: w twojej przytomności, wobec twojej potęgi kreszę tę nową ustawę życia, stosowną do nowego stanu, do któregoś powołać mnie raczyłeś, z twojej tylko prawicy oczekuję potrzebnej łaski do wytrwania w przedsięwzięciu.

W każdym dniu życia mojego składać będę dzięki tej ojcowskiej Opatrzności, która mię tak cudownie wiodła, wspierała i ochraniała w przygodach moich i wśród tylu ocalała niebezpieczeństw.

Za najświętszą powinność poczytam sobie, dawać ludowi memu przykład poszanowania, które się od nas wszystkich religii i- jej obrzędom należy.

Wykonywając jawnie prawidła tej świętej religii, unikać będę wszelkiej w tej mierze chępliwości; jak z drugiej strony względy ludzkie i natrząsania się złośliwych, nie przeszkodzą wykonywać tego, co mi religia chrześcijańska doradza.

Wszyscy królowie ziemscy tak źli, jak dobrzy, poumierali. I ja często to sobie przypominać powinienem, że równie przed Sądem Wszechwładnego Pana, powołanym zostanę!

Oddalę od siebie to wszystko, coby cnotę skazić mogło. Pilnie baczyć będę, abym żadną z strony mojej popełnioną słabością nie ujął sobie prawa, kazać takowe w moich podwładnych.

Daleko od tego lenistwa, co nie chcąc zaradzić nadużyciom, lęka się przypatrywać im z bliską, będę się starał je wykorzystać, działając łagodnie i roztropnie; pomnąc przytem na to, że ludźmi, a nie aniołami rządę.

Będę wymagał, aby urządzenia jakie dla ustalenia dobra i porządku na dworze moim zaprowadziłem, ściślej jeszcze były wykonywane, niż urządzenia policyjne dla całej Lotaryngii przepisane, a to dlatego, żeby postępkę mego dworu nie były w sprzeczności z reformą, jaką w kraju zaprowadzić pragnę. Lecz w tym względzie unikać będę tej zbyt surowej gorliwości, która zamiast poprawy bardziej jeszcze rozjątrza.

Pilnie uczęszczać będę na posiedzenia Rady państwa, ile tylko razy na nich będzie mowa o sprawach dotyczących ogółu mojego ludu, jak gdyby szło o wyłączny mój interes, lub o

---

---

takie sprawy, któreby szczególnie mię zajmowały. Wszystkó się bowiem odbywa lepiej pod okiem tego, któremu wiele na tym zależy, aby wszystkó szło jak najlepiej.

Najpierwszym mojem zatrudnieniem będzie, przynosić ulgę i wsparcie moim poddanym i w tym względzie postępując jak ojciec, będę wglądał w najdrobniejsze szczegóły.

W użyciu publicznych dochodów państwa, nawet przychodów moich prywatnych, zawsze dobro publiczne przed osobistą moją chwałą pierwszeństwo mieć będzie; i nigdy mniemać sobie nie pozwolę, że skoro zamiar jakj podoba mi się mam prawo nękać moich poddanych dla przyspieszenia jego wykonania.

Będę wynagradzał hojnie moich ministrów i wszystkich tych, którzy ciężar władzy ze mną dzielają, ażeby im odjąć nawet pokusę haniebnego frymarczenia urzędami i posadami niższymi, które chcą aby darmo i samej tylko przysądzano zasłudze. Będę zawsze pobudzał prawdziwą zasługę, przez nadawanie jej zaszczytów lub nawet przez nagrody, wtenczas gdy ją w ludziach ubogich wykryję.

Nie będę się uwodził tą nierozsądną próżnością pomnażania blasku swojego przepychem dworzan, nie będę nigdy unosił się hojnością, będę tylko dobrodziejstwa swe obficie rozlewał pomiędzy najnieszczęśliwszych z moich poddanych i takich, których głos nędzy z trudnością do mnie przedzierać się może. Szukać takich będę aż w ich niskich lepiankach, bo czyliż ubodzy nie są podobnymi nam ludźmi?

Będę zachęcał i wspierał urzędników, lecz ich zarazem dozierać nie omieszkać; użyję wszelkich środków, żeby mocny nie mógł słabszych uciskać, usiłować będę wykryć zdieńców i sędziów przedajnych; zgoła tych wszystkich, co by chcieli nadużyć swojej władzy albo mojej powagi do nękania poddanych.

Zostawię wszystkim, jakiego bądź stanu prywatnym, zupełną wolność dochodzenia praw swoich na drodze sprawiedliwości, przeciwko mnie lub moim Ministrom. Nawet powinienem przypomnieć moim sądom tę zasadę, że powinny sprzyjać słabemu, który śmie podnieść głos swój przeciw potężniejszemu od siebie; wszyscy moi urzędnicy sprawiedliwości ściągnęliby wieczną na siebie niełaskę, gdybym kiedy odkrył, że głosowali na moją stronę z krzywdą najniższego z poddanych.

Ostając za sprawiedliwością, będę ścigał wykryty prawnicze i jeśli zupełnie ich wykorzenić nie zdołam, będę się starał przynajmniej tak je wziąć ściśle w kłuby, żeby już więcej nie rujnowały mienia ubogiego ludu mojego.

Całej mojej władzy użyję na zabicie tego barbarzyńskiego przesądu, w skutku którego młodzi roztrzepańcy, za najmniejszą rzeczywistą lub urojoną obelgę, wyzywają się na pojedynkę.

W stosunkach moich z dworami zagranicznymi będzie moim niezmiernym prawidłem, starać się o utrzymanie lub o przywrócenie pokoju i dobrego porozumienia między wszystkimi monarchami Europy.

Nie będę szczędził kosztów i starań, abym młodzięży mojego państwa mógł zabezpieczyć dobre wychowanie; gdyż bez tego rodzice nie będą mieli dzieci, panujący nie będą mieli poddanych.

Nie tylko pozwolę pocziwym ludziom, wyjawiać i podawać mi wszelkie użyteczne rady; i owszem będę ich do tego zachęcał, będę im nawet zalecał. Nie zapomnę nigdy tego, że ponieważ Bóg mnie wybrał za ojca mojego ludu, winienem całego siebie poświęcić moim poddanym, a więcej jeszcze ubogim niż możliwym. Nie zasmucę nikogo odmówieniem

---

---

posłuchania, którego żądać każdy ma prawo, a jeżeli mi się zbyt uprzykrzać będą, wspomnę sobie, że nigdy berło od przykrości i trudów nie jest wolnym, i będę się starał pokonać siebie nadprzyrodzonymi pobudkami, gdyż sama tylko religia, wspierać nas może i dać moc dostateczną do wytrwałego poświęcenia się dla dobra narodu.

W obcowaniu starać się będę zawsze, aby szanowano istotnie cnoty zasady; ale nie zapomnę przytem, że łatwiej je przekonaniem i przykładem niż rozkazem wpoić.

Często się zastanawiać będę, czyli nie można czego ująć z moich wydatków na korzyść nieszczęśliwych, i wtedy chyba tylko przestanę im dobrze czynić, kiedy szkatuła moja zupełnie już wypróżniona zostanie.

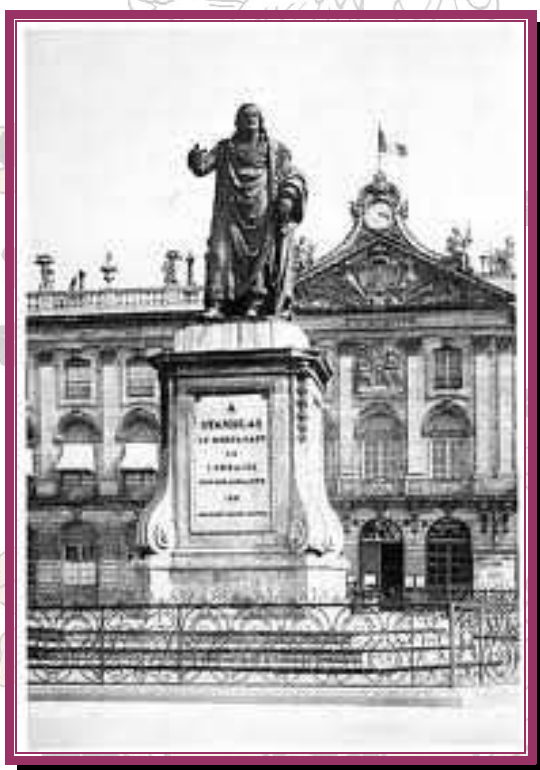
Bóg, aż nadto obdarzył córkę naszą [Maria Leszczyńska – Królowa Francji przyp. QUOMODO], żeby miała potrzebować dóbr ojczystych; użyjemy ich przeto na dobro ukochanej ojczyzny.

We wszystkich okolicznościach dam to jawnie uczuć bogaczom, że jeśli mnie razi ich przepych, którym zdają się natrząsać z nędzy mego ludu; przeciwnie nic mi się tyle nie podoba, jak litość wspianiała, która wesprzeć ich stara się. Słowem będę usiłował być we wszystkim ojcem i pasterzem ludu mojego.

Na koniec będę co dzień błagał Boga, aby wspierał i oświecał mojego zięcia [Ludwik XV – Król Francji przyp. QUOMODO] i moją córkę [Maria Leszczyńska – Królowa Francji przyp. QUOMODO] i aby raczył zlewać swoje błogosławieństwa na nich, na ich dzieci i na cały naród.

KONIEC

**Pomnik Stanisława Leszczyńskiego
w Nancy
ufundowany przez wdzięcznych Lotaryńczyków**

WIENIAWA

QUOMODO

Wydawnictwo

„WIENIAWA QUOMODO”

wydanie cyfrowe PDF

Fundacja im. Króla Stanisława Leszczyńskiego
„QUOMODO”

www.quomodo.org.pl

AD MMXII

